
24.08.2017

Eestis tegutsevate pankade laenuportfelli aastakasv aeglustus 2017. aasta esimeses kvartalis märkimisväärselt – 9%lt 5,5%ni. Seda mõjutas grupisiseste laenude mõju kadumine ja üldine laenukasvu aeglustumine.

Kõige rohkem kahaneski finantsettevõtete laenuportfelli aastakasv – 12,4%lt 5%ni. Samuti vähenes teiste ettevõtete laenukasv – 7,4%lt 6,6%ni. Erasikute laenukasv aga kiirenes ning oli 5,8% (eelmises kvartalis 5,1%). Peamiseks erasikute laenukasvu mõjutajaks on eluasemelaenud, mis kasvasid aastaga 5,8%.

Hoiuste jäägi aastakasv tõusis esimeses kvartalis 5,9%ni ning on kõrgeim alates 2015. aasta kolmandast kvartalist. Laenude ja hoiuste suhtarv kvartali jooksul ei muutunud ja püsis 109% juures, mis on samal tasemel eelmise kvartali ning aasta taguse ajaga.

Pankade pikaajaliste ehk üle 90 päeva viivises olevate laenude osakaal laenuportfellis vähenes 1,1%lt 1,02%ni. Kogu viiviste suhtarv küll tõusis 3,35%lt 3,88%ni, kuid seda kuni kümme päeva viivises olevate laenude arvelt. Ettevõtetele antud laenudest olid pikaajalises viivises 1,2% ja kodumajapidamiste omadest 1,1%.

Pankade likviidsusseis on tugev. Kõik pangad täitsid 100% likviidsuskattekindaja nõuet piisava varuga: sektori keskmine näitaja on sellest ligi kaks korda kõrgem (191%). Lisaks likviidsuskattekindaja täitmiseks mõeldud vahenditele on pankadel ka muid likviidseid vahendeid ning selliste varade osakaal moodustab 27% varadest.

Pankade ressurss suurenes esimese kvartali jooksul 0,2% ja küündis 21,3 miljardi euroni. Ressursi kasv on aeglustunud ettevõtete hoiuste vähenemise tõttu, põhjuseks mitteresidentidest klientide hoiuste vähenemine – viimaste osakaal kogu hoiustest vähenes 12,7%lt 12,5%ni. Olulise panuse ressursi kasvu andsid kodumajapidamised, kellelt kaasatud finantseerimine kasvas kvartaliga 2%. Madalate intresside tingimustes jätkub nõudmiseni hoiuste osakaalu kasv, mis oli esimese kvartali lõpus 62% (eelmise aasta lõpus 61,6%).

Pangad ja filiaalid teenisid esimeses kvartalis 201 miljonit eurot tulu ja 90 miljonit eurot kasumit. Pankade kogutulu langes 3%. Peamistest tululiikidest langesid intressitulud kvartaliga 1% ja teenustasutulud 6%.

Pankade omakapitali tootlus vähenes esimeses kvartalis 11,9%lt 10,5%ni.

Usaldatavusnõuete näitajad olid esimeses kvartalis endiselt kõrged. Esimese taseme põhiomavahendite suhtarv küündis 33,1%ni ja kapitali adekvaatsus 33,6%ni. See näitab, et pangad on võimelised võimalikke riske katma.

Peamised arengusuunad ja riskid

- Mitteresidentide hoiuste osakaal langes esimese kvartali lõpuks 12,5%ni. Vähenemine on tingitud ennekõike *offshore*-piirkonna hoiuste langusest. Kuna mitteresidentide hoiused on oma olemuselt väga volatiilsed, suurendab selline suundumus pankade ressursi stabiilsust, vähendab likviidsusriski ning rahapesu ja terrorismi rahastamise riski.
- Pankade laenukasv aeglustus. Pangad ei ole leevendanud laenuandmise tingimusi ning uued eluasemelaenuvad täidavad Eesti Panga seatud kriteeriume.
- Pankade likviidsus on hea. Pangandussektori keskmine likviidsusnäitaja (LCR) ületas pea kahekordselt normatiivi. Lisaks normatiivi täitmisele hoidsid pangad täiendavat likviidsust mitte-LCR instrumentides.
- Vaatamata tulude mõningasele langusele esimeses kvartalis püsib pankade kasumlikkus tugev. Pankade aastane omakapitali tootlus oli esimese kvartali lõpus 10,5%, püsides Euroopa riikide võrdluses kõrgel tasemel.
- Pankade äritegevuse katkestuste ja süsteemiriketega seotud intsidentide arv oli käesoleva aasta esimeses kvartalis väiksem kui eelmise aasta kvartalites. Katkestuste ja riketega seotud juhtumid moodustasid vähem kui kolmandiku kõigist operatsiooniriski intsidentidest. Aset leidis üks suurem intsident, mis mõjutas mitme panga maksete toimimist: enam kui tunni jooksul ei töötanud teenusepakkuja andmebaasi rikke tõttu pankade kaardimaksed ja ATM-ide ristkasutus.
- Eesti pangandust ohustab endiselt risk, mis lähtub suurpankade emapankade majanduskeskkonnast. Säilinud on risk, et kinnisvara hinnad emapankade koduturul võivad langeda. Lisaks on Rootsis kodumajapidamiste võlg suurenenud kiiremini kui nende sissetulekud ning riskide realiseerumisel kanduks selle mõju ka Eesti pangandusturule. Riskide kandumist üle piiri peaks samas kindlasti vähendama Eesti pankade hea kapitaliseeritus ja kasumlikkus ning pankade kuulumine euroala ühtsesse kriisilahenduskorda.